

Skabt i Guds Billede

En lidet kendt udredning af Grundtvig fra 1814

Naar vi tænke os Gud som den evig Uforanderlige, Uafhængige, Usynlige, da kan vi ingen Forestilling gjøre os af Ham, fordi alle vore Forestillinger ere indskrænkede til Tiden og Rummet, og det Eneste vi kan sige om Hans Værelse, er det som os er sagt, at Han boer i et utilgiængeligt Lys. Naar vi derimod tænke os Gud som Verdens Skaber, da kan vi ikke tænke os Ham, som aldeles usynlig, ulegemlig og uforanderlig, vi maa tænke os Ham i Tid og Rum, og forestille os Ham under en Skikkelse, som den menneskelige Skikkelses Forbillede, hvis Gierning ved og i Verden synes indskrænket ved Tid og Rum, og er det dog ikke, fordi Han Selv har forordnet Tid og Rum. Verdens Skaber kaldes da med Rette Gud, thi vi kan ikke forestille os Gud anderledes, men i Forhold til den aldeles Usynlige og Uafhængige, maa Han agtes som underordnet, og Skriften betegner Ham med de Ord, der som Udtryk for en menneskelig Forestilling umulig kan passe aldeles, men dog billedlig udtrykke Forholdet nærmest, ved Navnene *Ordet* og *Guds Søn*, den usynlige Guds *Billede*. Men i det vi saaledes adskille, maa vi og forstaa at Gud og Hans Søn ere Eet, thi Billedet er ikke til uden som Afbildning, og Gud er ikke *til* for os uden i Hans Billede og der maa da være et Tredie, hvori de ere Eet, det er den fælleds Kraft, det er i Aanden, i den Hellig Aand, som da og maa tænkes adskilt fra Begge og dog Eet med dem. Dette er den klare Side af Treenighedens Hemmelighed, da det let forstaaes at vi i Gud maa adskille Kiærlighed, Sandhed og Kraft og tillægge hver Liv og Virkelighed, men Forholdet og Maaden maa være os en Ubegribelighed, saalænge vi ei selv ere Gud, thi kun i Sig Selv kan Gud speile sig, som han er, og kunde noget Indskrænket omfatte *Hans* Billede, da var Han Selv indskrænket, da var der ingen Gud. Naar da Gud siger: lader Os gjøre et Menneske i *Vort Billede*, *efter* Vor Lignelse, da skaber Sønnen, (det levende Ord) et Menneske, som er *Hans* Billede, og altsaa et

Skygebillede af den treenige Gud, som det kan være i Tiden og Rummet. Betragte vi nu Mennesket, da finde vi ham og som en saadan Trefoldighed, som Legem, Sjæl og Aand, skikket til Følelse, Erkiendelse og Forestilling, saaledes at Følelsen er Grundvolden men ogsaa Kronen, det Første og det Sidste, og Forestillingen Betingelsen for al Bevidsthed og Yttring, men Eenheden skjult med Sønnen i Gud, og derfor umulig uden Samfund med Ham ved Troen. I dette Samfund maa Mennesket være skabt, og denne Nødvendighed indsees vel lettest ved at betænke, at ligesom Skaberens maatte ville, at al Hans Skabning skulde lyde Ham, saaledes maatte Han ogsaa ville, at hver Skabning med Villie skulde lyde Ham med Villie, thi ellers var der jo Noget som ikke lød Ham, og Mennesket kunde ikke *ville* lyde Ham uden at være vis paa Hans Liv og Herskab.

Det er da aldeles klart at det nyskabte Menneske maatte tro paa Gud og den umiddelbare Bevidsthed maa vi vel tænke os som en Ihukommelse, men det skulde ei heller undre os, at Mennesket kunde see Gud med legemlige Øine, aldenstund Guddomsfylden boer legemlig i Sønnen, og Legem, Sjæl og Aand vare forenede i Troen. Ingenlunde maa vi imidlertid tænke os Mennesket som fuldkomment, han var kun fuldbaaren og skulde voxte til en guddommelig Vext, sammenvoxte med Ham hvis Billede han var, til eet Guds Billede, Legem og Sjæl skulde vorde aandelige, han skulde udvikles til at føle og forstaae hvad han saae, skue i Speilet og erkiende stykkeviis, indtil han kunde see Ansigt til Ansigt. Han havde altsaa Forestilling om Gud og Livet i Ham, men denne Forestilling skulde grundfæstes og klares igiennem Tiden, i samme Forhold som han ved Forplantelse udbredte sig i Rummet, naar dette var opfyldt, skulde og Tiden være fuldendt og Mennesket fuldkommet, og hele Guds Øiemed med Verden opnaaet. Allerede heraf kan vi slutte, at det vi kalde Indbildningskraften var det stærkeste hos Mennesket, Følelsen mest legemlig, og Fornuften paa sit første Udviklingstrin, det Samme maa vi slutte af de gamle Tidens Krønike, og vi see det som i et Taagespeil paa Barnet endnu, og vi kan forstaa, at skulde Følelsen vorde aandelig og Fornuften udvikles til den Sandheds Erkiendelse, som aabenbarede sig for Øiet, da maatte det skee derved, at Mennesket troede fast paa hvad han saae, havde Hjerte og Tanke henvendte dertil.

Dog, her maa dette være nok sagt om Menneskets Vilkaar, og nu er at tale om hans Gierning.

Gud havde sagt til Mennesket: du maa frit æde af alle Træer i Haven, men af Kundskabens Træ paa Godt og Ondt skal du ikke æde, thi paa hvilken Dag du æder deraf skal du døe Døden. Den Tale var da Spiren til al Udvikling, thi det var Løsenet til Kamp, og den som forstaaer hvad sagt er om det Legemlige, vil ei forarges derved at og Kundskabens Træ var legemlig tilstæde, men den troer det kun, som troer det *fordi* det staaer skrevet i Guds Ord. Det er alle vitterligt, hvad der staaer om Slangen, som førte Kvinden, og at Djævelen var i den Slange, det siger Herren Selv, som siger at Djævelen er Menneskets Morder og Løgnens Fader, thi vi vide, at Døden er Syndens Sold, og at det var en Løgn, ja den første Løgn i Verden, da Slangen sagde til Kvinden: *det er ikke saa, som Gud haver sagt*, men Gud veed at dersom I æde, skal I blive ligesom Han til at kiende Godt og Ondt. Vist maa det synes underligt hvorledes Mennesket kunde tænke sig at Gud kunde lyve eller misunde sin Skabning, men det er begribeligt nok at naar Menneskebarnet vilde raade sig selv, da kunde hans Fornuft ei sige ham Grunden til Guds Forbud eller bevise ham Umuligheden af at Guds Ord kunde feile, og det er da vist, at Mennesket faldt ved at misbruge sin Fornuft, ved at lade den tjene hans Lyst istedenfor Gud, ved at tvivle og hovmode sig. Men dersom vi tvivle derom, at vi ere Adams Børn og have Deel i hans Synd, da skulde vi dog tro det, naar vi fornemme, hvor liden Afsky vi have for et saadant Fald, og dog kan forstaa, at det er en gruelig Ting at tro Djævelen bedre end Gud, og saa spotte- lig forskiærtse Livet i Hans Samfund.

Spørge vi nu, hvad Forandring der foregik med Mennesket ved Syndefaldet, da skulde hvert Menneske helst adspørge sig selv, hvad der forandrede i ham der han førstegang vitterlig havde overtraadt Guds Bud, og var han nogensinde et gudfrygtigt Barn, da har han seet Faldet i en Lignelse; men vi kan og forstaa, at Menneskens Syn maatte forvirres, saa at falske Billeder blandede sig imellem de sande, saa Følelsen blev ureen og Fornuften rede til at dømme hvad den ei forstod, at Verdens Aand blev mægtig over ham i Øiens Lyst, Kiøds Lyst og Hoffærdighed, Øiet omleiret af Taager, Hjertet af Snarer, Troen af Tvivl. Derimod kan vi vel forstaa, at Øiet ei paa eengang blev blindt eller

Øret døvt, Mennesket havde endnu en langt mere levende Indbildningskraft end nogen Digter siden; og Samvittigheden, som nu blev en Pinsel, vidnede uimodsigelig om Gud, som en Lov hvilken vi hade vidner om en fremmed Lovgiver. Samfund med Gud maatte nu vel synes umulig, thi Gud kan ikke have Samfund med Syndere, og Synd er da aandelig Død, ligesom Begiærlighedernes Strid og Samvittighedens Pine maatte nedbryde Legemet; men den miskundelige Gud havde fra Evighed beredt en underlig Lægedom for den Sygdom, saa den ei skulde være til Døden, *men at Guds Søn skulde æres ved den*, og Han forkyndte ei alene Frelse, men og at Hans store Øiemed med Mennesket skulde opnaaes, der han sagde til Slangen: *Kvindens Sæd skal sønderknuse Slangens Hoved*. Gud forkyndte, at trods Menneskets Fald, skulde han dog giennem Tiden udvikles til det fuldkomne Menneske, Skabningens Herre, til Eenhed med Sønnen.

Kort Begreb af Verdens Krønike, Betragtet i Sammenhæng ved Nik. Fred. Sev. Grundtvig, Præst. – Kiøbenhavn 1814. Side 14-19. Denne bog, hvis titel kun ved ordet »betragtet« adskiller sig fra Grundtvigs første Verdens Krønike 1812, og hvoraf kun 1. bind udkom, er ikke siden genoptrykt, men citeret i Grundtviglitteraturen (jf. Steen Johansens bibliografi, 1. bind s. 95 og IV s. 22). – Overskriften tilføjet her.

En trykfejl i teksten er rettet i overensstemmelse med trykfejlslisten bag i bogen: linie 12 fra neden her: *hade*, læs: *hade*.